

Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai

5-asis VSAFAS

„Pinigų srautų ataskaita“ (Žin., 2008, Nr. 5-190)

Turinys

- Informacijos grupavimas pinigų srautų ataskaitoje
- Pagrindinės veiklos pinigų srautai
- ŽL FA ir AL FA pagrindinės veiklos įplaukos
- ŽL PSA pagrindinės veiklos pervestos lėšos
- ŽL PSA pagrindinės veiklos išmokos
- AL PSA pagrindinės veiklos išmokos
- Pagrindinės veiklos pinigų srautai – bendros rekomendacijos
- Investicinės veiklos pinigų srautai
- Finansinės veiklos pinigų srautai
- Finansinės ir investicinės veiklos pinigų srautų pateikimas
- Nepiniginės ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai
- Valiutiniai straipsniai
- Pinigų ir pinigų ekvivalentų sudedamosios dalys
- Užduotys

Informacijos grupavimas pinigų srautų ataskaitoje

- Pinigų srautai grupuojami į:
 - Pagrindinės veiklos pinigų srautus,
 - Investicinės veiklos pinigų srautus ir
 - Finansinės veiklos pinigų srautus.
- VSS pinigų srautus pagal 5-ojo VSAFAS reikalavimus grupuoja atsižvelgdamas į savo veiklos pobūdį. Jei šis standartas nenumato, kaip turi būti grupuojami iš konkrečios ūkinės operacijos atsirandantys pinigų srautai, tuomet vadovaujamasi turinio viršenybės prieš formą principu ir savo apskaitos politika.

Pagrindinės veiklos pinigų srautai

- ✓ Rodo, iš kokių pagrindinės veiklos sričių VSS gaunami pinigų srautai;
- ✓ Padeda įvertinti VSS gebėjimą atlikti priskirtas viešąsias funkcijas ir prisiimtus įsipareigojimus;
- Konsoliduoti visos valstybės PS iš pagrindinės veiklos rodo, koku mastu valstybė finansavo savo veiklą iš mokesčių;
- Gryniesiems pagrindinės veiklos PS apskaičiuojami:
 - rengiant ŽL FA – iš VSS pagrindinės veiklos įplaukų atėmus pagrindinės veiklos pervestas lėšas ir išmokas;
 - rengiant AL FA – iš VSS pagrindinės veiklos įplaukų atėmus pagrindinės veiklos išmokas.

ŽL FA ir AL FA pagrindinės veiklos įplaukos

- Iš valstybės biudžeto* – įplaukos, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai gautos iš valstybės biudžeto ir skirtos VSS veiklai finansuoti, pvz., asignavimai; *rengdamos AL FA šį straipsnį pildo tikrai savivaldybės;*
- Iš savivaldybės biudžeto* – įplaukos, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai gautos iš savivaldybės biudžeto ir skirtos VSS veiklai finansuoti; *šis straipsnis pildomas rengiant tik ŽL FA;*
- Iš ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų lėšų* – įplaukos iš institucijų, skirtos VSS veiklai finansuoti;
- Iš fondų ir kitų šaltinių* – įplaukos iš valstybės pinigų fondų ir kitų šaltinių;

* jei gautos finansavimo sumos yra skirtos nepiniginiam turtui įsigyti, tokios įplaukos PSA rodomos prie finansinės veiklos.

ŽL FA ir AL FA pagrindinės veiklos įplaukos (2)

- **Iš mokesčių** – įplaukos, kurias mokesčių surinkimą administruojantys VSS gauna valstybės ir savivaldybių vardu surinktų mokesčių pavidalu;
- **Iš socialinių įmokų** – įplaukos, kurias surenka socialines įmokas administruojantys VSS vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos teisės aktais ir kurios apima darbdavių socialines įmokas, dirbančiųjų socialines įmokas ir gyventojų, besiverčiančių individualia veikla ir nedirbančių, socialines įmokas;
- **Už suteiktas paslaugas** – įplaukos, kurias gauna VSS už kitiems subjektams suteiktas paslaugas, ir įplaukos, kurias VSS gauna iš biudžeto specialiosioms programoms vykdyti;
- **Gautos palūkanos** – palūkanų įplaukos už suteiktus kreditus, pavėluotus mokėjimus ir panašiai;
- **Kitos įplaukos** – visos kitos šiame punkte nepaminėtos įplaukos, kurios pagal savo esmę priskiriamos pagrindinės veiklos įplaukoms.

ŽL PSA pagrindinės veiklos pervestos lėšos

- Į valstybės biudžetą;
- Į savivaldybių biudžetus;
- Į kitus fondus ir kitus šaltinius (pvz., į Privatizavimo fondą);
- Asignavimų valdytojų programų vykdytojams;
- Kitiems subjektams – asignavimų valdytojų pervestos lėšos privataus sektoriaus subjektams.

ŽL PSA pagrindinės veiklos išmokos

- Darbo užmokesčio ir socialinio draudimo;
- Komunalinių paslaugų ir ryšių;
- Komandiruočių;
- Transporto;
- Kvalifikacijos kėlimo;
- Remonto ir eksploatavimo;
- Prekių įsigijimo;
- Socialinių išmokų;
- Nuomos;
- Kitų paslaugų įsigijimo;
- Sumokėtos palūkanos – už finansinius ir kitus įsipareigojimus sumokėtos palūkanos nepriklausomai nuo to, su kokia veikla yra susijęs kreditas ar įsipareigojimai. Sukauptos, bet nesumokėtos palūkanos į šį straipsnį neįtraukiamos;
- Kitos išmokos – kitos pirmesniuose punktuose neišvardytos išmokos.

Priskiriant išmokas šioms grupėms reikia vadovautis 3-iojo VSAFAS „Veiklos rezultatų ataskaita“ nuostatomis dėl sąnaudų priskyrimo ir klasifikavimo.

AL PSA pagrindinės veiklos išmokos

- bendrų valstybės paslaugų;
- gynybos;
- viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos;
- ekonomikos sektoriaus;
- aplinkos apsaugos;
- būsto ir komunalinio ūkio;
- sveikatos priežiūros;
- susijusios su poilsiu, kultūra ir religija;
- švietimo;
- socialinės apsaugos.

Priskiriant išmokas šioms grupėms reikia vadovautis 3-iojo VSAFAS „Veiklos rezultatų ataskaita“ nuostatomis dėl sąnaudų priskyrimo ir klasifikavimo.

Pagrindinės veiklos pinigų srautai – bendros rekomendacijos

- VSS, finansuojantis kontroliuojamus subjektus, savo apskaitos registruose turi nurodyti ir finansavimo paskirtį, kad rengiamos PSA finansavimo sumas būtų galima priskirti atitinkamam pinigų srautų ataskaitos straipsniui;
- Nepiniginės sąnaudos, tokios kaip nusidėvėjimas, atidėjinių sąnaudos, sukauptos sąnaudos ir panašiai, nepriskiriamos pagrindinės veiklos pinigų srautams, nes jos nerodo pinigų judėjimo.

Pagrindinės veiklos pinigų srautų pateikimas

- ✓ Pagrindinės veiklos PS pateikiami **tiesioginiu būdu**, kai duomenys apie pinigų įplaukas ir išmokas gali būti gaunami:
 - **iš VSS apskaitos registru, tai yra pagal pinigų ir pinigų ekvivalentų kitimą sąskaitose.**
- ✓ Duomenys apie pinigų įplaukas ir išmokas rodomi **kartu su pridėtinės vertės mokesčiu**, jei jis yra.

Investicinės veiklos pinigų srautai

- ✓ Rodo išmokas, kurios buvo padarytos per ataskaitinį laikotarpį įsigyjant turtą, kuris ilgą laiką teiks ekonominės naudos teikiant viešąsias paslaugas, taip pat kurs įplaukas šį turtą perleidžiant, t. y.:
- Ilgalaikio turto (išskyrus finansinį) įsigijimas – pinigų išmokos, įsigyjant IMT ir NT (ilgalaikio turto įsigijimo išmokų ir perleidimo įplaukų tarpusavio užskaita negali būti atliekama);
- ilgalaikio turto (išskyrus finansinį) perleidimas – pinigų įplaukos, gautos pardavus IMT ir NT;
- ilgalaikio finansinio turto įsigijimas ir ilgalaikio finansinio turto perleidimas – rodomi pinigai ar pinigų ekvivalentai, gauti arba išleisti atitinkamai pardavus arba įsigijus PSA nurodytas ilgalaikio finansinio turto grupes;

Investicinės veiklos pinigų srautai (2)

- po vienerių metų gautinų sumų padidėjimas (sumažėjimas) (po vienerių metų gautinų sumų pasikeitimas dėl realizacinės vertės koregavimo yra nepiniginis straipsnis ir turi būti eliminuotas iš PS);
- ilgalaikių terminuotų indėlių padidėjimas (sumažėjimas);
- kito ilgalaikio finansinio turto padidėjimas (sumažėjimas);
- kito ilgalaikio turto padidėjimas (sumažėjimas).

Finansinės veiklos pinigų srautai

- ✓ Rodo, koku mastu per ataskaitinį laikotarpį VSS naudojosi išoriniais finansavimo šaltiniais, t. y.:
- įplaukos iš paskolų – įplaukos iš finansinių institucijų ir kitų trečiųjų šalių, bet ne skolos, atsirandančios iš prekių pardavimo ar paslaugų teikimo;
- paskolų gražinimas – per ataskaitinį laikotarpį sugražintų ilgalaikių ir trumpalaikių paskolų suma;
- finansinės nuomos (lizingo) įsipareigojimų apmokėjimas – per ataskaitinį laikotarpį apmokėtų finansinės nuomos įsipareigojimų suma;

Finansinės veiklos pinigų srautai (2)

- pervestos lėšos kontroliuojančiam subjektui – kontroliuojančio subjekto pavedimu surinkti dividendai ar kitos įplaukos, pervedamos į valstybės ar savivaldybės biudžetą;
- gauti dividendai – iš valstybės ir savivaldybės įmonių bei kitų subjektų gauti dividendai, pervestini į valstybės arba savivaldybės biudžetą;
- kiti finansinės veiklos srautai – kiti šiame ir pirmesniuose punktuose neišvardyti finansinės veiklos srautai (garantijų apmokėjimai, suteiktos paskolos ir kt.).

Finansinės ir investicinės veiklos pinigų srautų pateikimas

- ✓ Investicinės ir finansinės veiklos PS pateikiami tiesioginiu būdu, atskirai pateikiant įplaukas ir išmokas, išskyrus atvejus, kai PS pateikiami grynąja verte.
- ✓ Grynąja verte gali būti pateikiami tik šie PSA straipsniai:
 - po vienerių metų gautinų sumų padidėjimas (sumažėjimas);
 - ilgalaikių terminuotų indėlių padidėjimas (sumažėjimas);
 - kito finansinio turto ir išankstinių apmokėjimų padidėjimas (sumažėjimas).

Nepiniginės ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai

- ✓ Nedaro poveikio ataskaitinio laikotarpio PS, todėl jie nepateikiami PSA, bet aprašomi FA aiškinamajame rašte, jei reikšmingi.

- ✓ Pavyzdžiai:
 - ilgalaikio turto įsigijimas skolon, įskaitant finansinės nuomos (lizingo) būdu;
 - turto įsigijimas sudarant turto mainų sandorius;
 - gautinų ir mokėtinų sumų tarpusavio užskaita;
 - nusidėvėjimas;
 - atidėjinių sąnaudos;
 - sukauptos sąnaudos.

Valiutiniai straipsniai

- Valiutiniai straipsniai sudarant PSA turi būti įkainoti finansinių ataskaitų rinkinio valiuta pagal oficialų tos dienos FAR valiutos ir užsienio valiutos santykį;
- Realizuotas valiutų kursų pokytis daro tiesioginę įtaką pinigų kiekiui, todėl turi būti rodomas PSA, įtraukiant į atitinkamą PSA eilutę;
- Nerealizuotas valiutų kursų pokytis taip pat turi būti įvertinamas PSA kiekviename susijusiame pinigų įplaukų ir išmokų straipsnyje;
- Valiutų kursų pasikeitimo įtaka grynujų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui laikotarpio pabaigoje rodoma PSA straipsnyje „Valiutų kursų pasikeitimo įtaka ir pinigų ekvivalentų likučiui“ atskirai nuo pagrindinės, investicinės ir finansinės veiklos.

Pinigų ir pinigų ekvivalentų sudedamosios dalys

- VSS privalo pateikti pinigų ir pinigų ekvivalentų sudedamąsias dalis ir pateikti į PSA įtrauktų sumų suderinimą su atitinkamais FBA straipsniais.

Užduotys

1 teorinis klausimas

Į kokią grupę nėra grupuojami pinigų srautai?

- a) Investicinės veiklos pinigų srautus.
- b) Kitos veiklos pinigų srautus.
- c) Pagrindinės veiklos pinigų srautus.
- d) Finansinės veiklos pinigų srautus.

2 teorinis klausimas

Kuris pavyzdys yra nepiniginė ūkinė operacija?

- a) Darbo užmokesčio išmokėjimas.
- b) Ilgalaikio turto įsigijimas lizingo būdu.
- c) Atsiskaitymas už nuomą.
- d) Paskolos gražinimas.